

**Зоряна Бухманська,
Андрій Бойко-Гагарін**

**ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ В НМІУ ІНТЕРАКТИВНОЇ ЛЕКЦІЇ-ЗАНЯТТЯ
«НУМІЗМАТИКА НА ДОТИК. З ІСТОРІЇ ГРОШОВОГО ОБІГУ УКРАЇНИ»
ДЛЯ ДІТЕЙ З ВАДАМИ ЗОРУ**

Музей є поводитирем сучасного відвідувача у світі історичного минулого своєї країни. Важливим елементом відкритості музею є його доступність для людей з обмеженими можливостями, а особливо для незрячих відвідувачів.

Як відомо, завдяки зору людина отримує 80–90 % інформації про навколишній світ. Людей, позбавлених такої можливості від народження або через хворобу, нині в Україні нараховується близько 300 тисяч. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, щороку кількість сліпих у світі збільшується на 1 мільйон осіб, кожні 5 секунд втрачає зір одна доросла людина, кожну хвилину – одна дитина. *«Дитинство – найважливіший період людського життя... І від того, як минуло дитинство, хто вів людину за руку в дитячі роки, що увійшло в її розум і серце з навколишнього світу – від цього у вирішальній мірі залежить, якою людиною стане нинішній малюк»* – цей вислів Василя Сухомлинського [1, 15] спонукає нас – музейних педагогів – до наступних кроків: інтегрувати дітей, підлітків і дорослих з обмеженими можливостями у музейний простір; забезпечити їм доступ до знань про історію, культурні цінності народу; виховати за допомогою музейних засобів почуття патріотизму, любові до рідної землі; сприяти формуванню культури спілкування в суспільстві.

2015 р. у НМІУ стартував проект «Бути ближчими до кожного», що передбачає поступове адаптування музею для відвідування його людьми з обмеженими можливостями. Особливу увагу під час реалізації проекту було приділено облаштуванню приміщення для потреб слабозорих та незрячих відвідувачів: у холі музею розміщено інформаційний стікер, проведено роботу з маркування сходинок.

Рис. 1.

У межах вище зазначеного проекту було розроблено лекцію-заняття на тему: «Нумізматику на дотик. З історії грошового обігу України», під час якої відвідувачі прослухали лекцію з історії грошового обігу українських історичних регіонів, а також змогли доторкнутися до давніх монет та паперових грошей, починаючи від доби античності до сьогодення. Під час заняття була використана міні-колекція монет, розміщена в альбомі.

Лекція-заняття була проведена таким чином: усі учасники сіли півколом, щоб створити атмосферу дружньої теплої обстановки та полегшити передачу монет від одного учасника до

іншого, щоб відчутти історію на дотик. Взявши монету до рук та передаючи її один одному, діти показали свою готовність до співпраці з незнайомими раніше дітьми, котрі сиділи поруч. Цей важливий психологічний момент показав, наскільки такі заняття є корисними для дітей, адже вони не лише отримують знання з історії, але й формують культуру спілкування.

Під час тактильного огляду діти ставили запитання лектору, ділилися враженнями, думками. До бесіди підключалися й батьки, котрим теж було цікаво познайомитися з нумізматикою.

Рис. 2.

Для кращого закріплення матеріалу в пам'яті та формування позитивних спогадів наприкінці заняття всі учасники отримали солодкі подарунки у вигляді золотих монеток.

Колекцію необхідних монет та паперових грошей для проведення лекції-заняття було отримано на тимчасове зберігання від приватних колекціонерів та краєзнавців, які щиро відгукнулися на заклик допомогти провести у музеї соціальний захід.

Враховуючи ймовірність пошкодження демонстраційних екземплярів під час проведення лекції, деякі з монет були замінені якісними репліками. Беручи до уваги те, що передані приватним чином монети не висвітлюють історію грошового обігу в повному обсязі, не містять дорогі та рідкісні монети Київської Русі, крупні номінали часів Російської імперії та багато інших рідкісних монет, інформаційний зміст лекції було скорочено до обсягу, що може бути відображений наявним матеріалом. Але не зважаючи на обмеженість доступного матеріалу для проведення заходу, організаторам вдалося успішно висвітлити загальні риси грошового обігу українських історичних регіонів, продемонструвати його численні особливості.

Варто зазначити, що подібні заходи можливі і в інших музеях України. У разі реалізації такої ідеї варто співпрацювати з районними спілками нумізматів та колекціонерів або залучати екземпляри із допоміжного фонду музеїв.

Як показало заняття, проведення таких інклюзивних заходів має велике багатofункціональне значення для музею: відкриває двері для людей з особливими потребами; розширює та доповнює мікропростір, у якому перебувають особливі люди; залучає до співпраці громадські організації людей з особливими потребами в Україні; привертає увагу до музейного простору з боку громадськості та ЗМІ; сприяє всебічному втіленню соціальної політики в державі, а також позитивно впливає на роботу музею в цілому.

Література

1. Сухомлинський В. **Вибрані твори в 5-ти томах.** Т. 3. Київ, 1976.